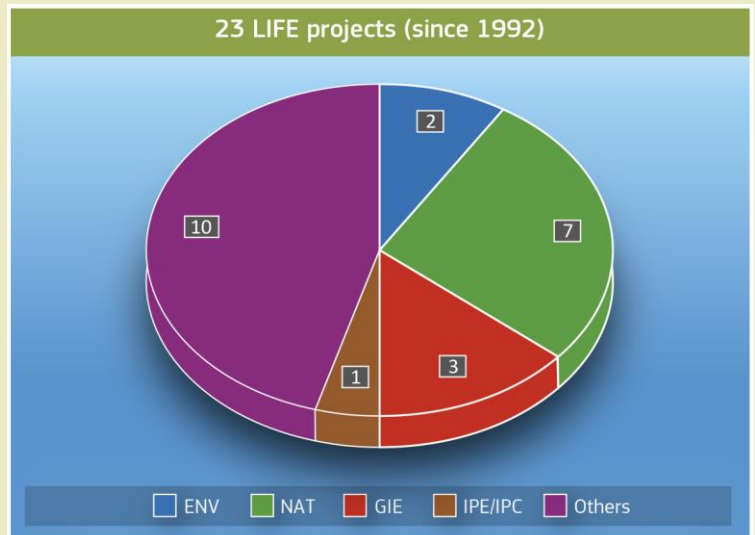

Dan id-dokument jipprovdi ħarsa ġenerali lejn LIFE f'Malta. Dan juri data prinċipali u xi wħud mill-aħħar proġetti LIFE.

Għandek issib ukoll dettalji ta' kuntatt u riżorsi utli oħra u lista sħiħa ta' proġetti LIFE attwali u li tlestew dan l-aħħar.

Kull sena titnieda sejħa għall-proposti tal-proġett li tkopri l-oqsma ta' prijorità tal-programm LIFE.

Investment in LIFE projects in Malta (€ million)

	Total investment	EU contribution
ALL LIFE projects	55.5	31.5
Environment and Resource Efficiency (ENV)	2.7	1
Nature and Biodiversity (NAT)	13	7
Environmental Governance and Information (GIE)	2	1
Integrated (IPE/IPC)	17	10
Others	20.5	12.5

DWAR LIFE

Il-programm LIFE huwa l-istrument ta' finanzjament tal-UE għall-ambjent u għall-azzjoni klimatika. Ilu għaddej mill-1992 u kko-finanzja aktar minn 4 500 proġett madwar l-UE u f'pajjiżi terzi, u mmobilizza aktar minn EUR 9 biljun u kkontribwixxa aktar minn EUR 4 biljun għall-protezzjoni tal-ambjent u l-klima. Il-bagiet għall-programm LIFE għall-2014-2020 huwa ffissat għal EUR 3.4 biljun fi prezzijiet kurrenti, b'sub-programm għall-ambjent u b'sub-programm għall-azzjoni klimatika.

Tipi ta' proġetti LIFE:

- Tradizzjonali (L-Ambjent u l-Effiċjenza fir-Riżorsi; In-natura u l-Bijodiversità; Governanza Ambjentali u Informazzjoni; Il-Mitigazzjoni tat-Tibdil fil-Klima; L-Adattament għat-Tibdil fil-Klima; Il-Governanza u l-Infommazzjoni dwar l-Ambjent).
- Integrati (Ambjent, Natura jew Azzjoni Klimatika)
- Preparatorja
- Tisħiħ tal-kapaċità

Tipi oħrajn ta' finanzjament LIFE:

- Għotjiet operazzjonali għall-NGO
- Faċilità ta' Finanzjament tal-Kapital Naturali (NCF)
- Finanzjament Privat għall-Effiċjenza fl-Energija (PF4EE)

L-NCF u l-PF4EE huma inizjattivi konġunti mal-Bank Ewropew tal-Investment, li jamministra ż-żewġ fondi. Għal aktar informazzjoni żur: https://cinea.ec.europa.eu/life_en

LIFE Ambjent u Effiċjenza fir-Riżorsi

Dan il-qasam prijoritarju ta' LIFE għandu l-għan li jiżviluppa, jittestja u juri l-aħjar prattiki, soluzzjonijiet u approċċi integrati għall-isfidi ambjentali, kif ukoll li jtejjeb il-bażi tal-għarfien relatata.

Sal-lum, is-settur tal-Ambjent u tal-effiċjenza tar-riżorsi LIFE (li qabel kien il-komponent ta' Politika u Governanza Ambjentali ta' LIFE) ikkofinanzja żewġ proġetti f'Malta, li jirrapreżentaw investiment totali ta' €2.7 miljun, li minnhom €1.1 miljun ġew ipprovduti mill-UE.

L-ewwel proġett ta' Governanza u Politika Ambjentali ta' LIFE f'Malta tlesta fl-2015. Il-proġett DemoEV" ta' LIFE wettaq l-ewwel azzjoni ta' wirja dwar l-użu tal-vetturi elettrici f'Malta, filwaqt li tqassam kampjun ta' vetturi lil voluntiera magħżula. Il-proġett twettaq minn dak li qabel kien il-Ministeru għar-Riżorsi u l-Affarijiet Rurali. Il-baġit totali ammonta għal €1.9 miljun, li minnhom l-UE kkontribwixxiet 50 %.

It-tieni proġett, LifeMedGreenRoof, huwa mmirat biex jibni żewġ soqfa ekoloġiċi ta' dimostrazzjoni bħala studji fuq kazijiet: wieħed fuq il-bini tal-Fakultà għall-Ambjent li jinstab fil-kampus tal-Università ta' Malta u l-ieħor fuq bini li jinsab fil-kampus tal-Fondazione Minoprio (sieħba tal-proġett) fl-Italja. Il-proġett ġie kkoordinat mill-Università ta' Malta. Deskrizzjoni aktar dettaljata tar-riżultati tal-proġett hija pprezentata fil-kaxxa ta' hawn taft.

Il-bini ta' żewġ soqfa ekoloġiċi ta' dimostrazzjoni biex jintwera l-potenzjal li jintlaħqu l-miri ambjentali u tal-enerġija (LifeMedGreenRoof) LIFE11 ENV/MT/000732

Il-proġett LifeMedGreenRoof kien jirrapreżenta l-ewwel inizjattiva Maltija ewlenija biex jintwerew il-fattibbiltà u l-benefiċċji tas-soqfa ekoloġiċi. Għal dan il-għan stabilixxa żewġ soqfa ekoloġiċi ta' dimostrazzjoni: wieħed fl-Italja u wieħed f'Malta. L-isforzi inizjali kienu jiffukaw fuq l-identifikazzjoni ta' speċijiet ta' pjanti nattivi li huma kapaċi jgħixu f'ambjent ta' saqaf ekoloġiku. Il-pjanti magħżula ġew propagati u ttestjati f'imfierex ta' simulazzjoni ta' soqfa ekoloġiċi sabiex tiġi vverifikata l-kompatibbiltà tagħhom mal-ambjent espost u mas-substrat. Eventwalment ġew identifikati 'l fuq minn 15-il speċi ta' pjanti kemm fl-Italja kif ukoll f'Malta. Minhabba li l-ħamrija mhijiex mezz ideali għat-ħabbir fuq is-soqfa ekoloġiċi, saru studji dwar firxa ta' komponenti li għandhom jintużaw bħala alternattivi. Intgħazel materjal innovattiv, il-faħam bijoloġiku, biex jiffirma parti mis-substrati, parzjalment minhabba l-kapaċità tiegħu li jissekwestra l-karbonju.

Is-soqfa ekoloġiċi ġew analizzati biex tiġi enfasizzata l-adeqgatezza tagħhom għar-replikazzjoni f'ambjent tal-Mediterran. Il-monitoraġġ ikkonferma li l-pjanti nattivi jistgħu jtkabbri b'suċċess fuq saqaf ekoloġiku anke meta jiġu esposti għad-dawl tax-xemx dirett u għar-riħ. Il-mezzi tat-ħabbir tal-proġett jistgħu jżommu bejn 60 % u 90 % tal-precipitazzjoni annwali skont il-fond tagħhom, u l-frekwenza u l-intensità tax-xita.

Barra minn hekk, il-preżenza ta' saqaf ekoloġiku ntweriet li twassal għal tnaqqis fl-użu ta' kundizzjonaturi tal-arja għat-ħkessiħ tal-kmamar ta' taħt is-saqaf minhabba l-effett ta' iżolament tas-substrat u tal-pjanti. Dawn iżommu wkoll it-temperatura taċ-ċangaturi tas-saqaf u l-membrana għal kontra l-umdiċità stabbli speċjalment matul l-istaġun sħun tas-sajf; fix-xitwa ħafna mill-pjanti jistgħu jgħixu mingħajr tisqija, filwaqt li matul l-istaġun niexef it-tisqija m'hemmx għalfejn tkun intensiva.

Benefiċċju ieħor iddokumentat tal-installazzjoni tas-soqfa huwa l-ħolqien ta' habitats għal insetti pollinatori u f'lejjaq oħra ta' benefiċċju inklużi għasafar u riefet. Barra minn hekk, is-soqfa ekoloġiċi jistgħu jgħinu biex jinħolqu ambjenti pjaċevoli għal dawġ bi twieqi li jħarsu fuq is-soqfa.

Ir-riżultati tal-proġett għenu biex jiġu abbozzati żewġ dokumenti importanti: l-istandard Malti għall-kostruzzjoni ta' soqfa ekoloġiċi, li jipprovi lill-professionisti b'informazzjoni biex jiżguraw li s-sistemi ta' soqfa ekoloġiċi jkunu pplanati, mibnija u miżmuma f'konformità mal-aħjar prattiki u fi ħdan il-qafas legali Malti; u d-dokument ta' gwida dwar is-soqfa ekoloġiċi, li laqqa' flimkien is-sejbiet kollha tal-proġett. Dan id-dokument tal-aħjar jipproponi modi ta' kif is-soqfa ekoloġiċi jiġu integrati fil-politiki u fil-leġiżlazzjoni nazzjonali jew reġjonali. Dan tqassam lill-awtoritajiet, lill-istituzzjonijiet, u lid-dipartimenti tal-gvern, li għandhom interess fil-kwalità tal-ambjent urban.

Għadd kbir ta' individwi u istituzzjonijiet żaru s-soqfa ekoloġiċi u pparteċipaw fl-avvenimenti tal-proġett. B'dan il-mod, tqajmet sensibilizzazzjoni fost il-partijiet ikkonċernati dwar il-ħtieġa li jiġu adottati soqfa ekoloġiċi fiż-żoni urbani. L-impatt fit-tul jista' jtkompli bl-użu eventwali tat-teknoloġija fuq zona wiesgħa u bl-influenza li għandu l-proġett fuq il-partijiet ikkonċernati fis-snin li ġejjin. Permezz tal-proġett, deher ċar li trid twettaq azzjoni mill-awtoritajiet lokali biex jintegraw it-teknoloġija fis-sistema tal-ippjanar u fl-industrija tal-kostruzzjoni.

Għal aktar informazzjoni:

https://www.um.edu.mt/ben/faculty/the_lifemedgreenroof_project

Natura u Bijodiversità ta' LIFE

Dan il-qasam prijoritarju ta' LIFE għandu l-għan li jżviluppa, jittestja u juri l-aħjar prattiki, soluzzjonijiet u approċċi integrati biex jikkontribwixxi għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika u l-legiżlazzjoni dwar in-natura u l-bijodiversità, kif ukoll li jtejjeb il-bażi tal-għarfien relatata.

Sal-lum, il-komponent ta' Natura u Bijodiversità ta' LIFE kkofinanzja seba' proġetti f'Malta. Dawn jirrappreżentaw investiment totali ta' EUR 13 miljun, li EUR 7 miljun minnhom ingħataw mill-UE.

Ir-riżultati miksuba mill-proġetti magħluqa kienu: it-treġġiġ tat-tnaqqis fil-popolazzjoni tal-garnija (*Puffinus yelkouan*) fi Rđum tal-Madonna, li huwa kklassifikat bħala sit ta' Natura 2000 li jilqa' fi l-akbar kolonja ta' din l-ispeċi ta' għasafar fil-gzejjer Maltin; il-ħolqien ta' inventarju taż-Żoni Importanti għall-Għasafar (IBAs) Marini għall-garnija, il-garnija ta' Scopoli u l-istorm-petrel Ewropew li jbejtu f'Malta; l-implimentazzjoni ta' miżuri għall-istabbilizzazzjoni tal-ħamrija bl-għan li jiproteġu l-ħabitats tal-Anness I tad-Direttiva dwar il-ħabitats fis-sit ta' Natura 2000 tal-Buskett-Girgenti; l-istħarrig u l-gbir ta' data dwar iż-żoni marini, li jgħinu lill-awtoritajiet Maltin jstabbilixxu l-identifikazzjoni, id-distribuzzjoni u l-estensjoni ta' dawn iż-żoni (jiġifieri, is-sikek tar-ramel, l-iskollijiet, l-għerien tal-baħar taħt l-ilma u parzjalment taħt l-ilma) fi ħdan in-network ta' Natura 2000; l-implimentazzjoni ta' attivitajiet ta' gbir ta' data u ta' stħarrig dwar il-baħar (matul is-sjuf tal-2014 u l-2015) biex jinftiehem l-istat ta' konservazzjoni tal-fekruna tal-baħar u tad-denfil geddumu qasir komuni, u biex jiġu identifikati l-aħjar żoni fl-ilmijiet Maltin biex jiġu stabbiliti siti tan-network ta' Natura 2000 għal dawn l-ispeċijiet; u l-iżgurar tal-konservazzjoni tal-garnija tal-Baleariku u tal-garnija fil-gzejjer Maltin.

Dawn il-proġetti ġew implimentati minn BirdLife Malta u minn tliet awtoritajiet nazzjonali: il-Ministeru għall-Iżvilupp Sostenibbli, l-Ambjent u t-Tibdil fil-Klima, l-Awtorità għall-Ambjent u l-Ippjanar, u l-Awtorità għall-Ambjent u r-Rizorsi.

Hemm proġett wieħed li għadu għaddej, li beda l-azzjonijiet tiegħu f'Settembru 2020. Dan għandu l-għan li jtejjeb l-istat ta' konservazzjoni tal-garnija endemika u ta' għasafar tal-baħar oħrajn billi jiżgura s-sikurezza tagħhom kemm fuq l-art kif ukoll fuq il-baħar. Il-proġett qed jiġi kkoordinat minn BirdLife Malta.

L-iżgurar tal-gzejjer Maltin għall-garnija *Puffinus yelkouan* (LIFE Arcipelagu Garnija) LIFE14 NAT/MT/000991

Il-proġett LIFE Arcipelagu Garnija tejjeb l-istat ta' konservazzjoni tal-garnija (*Puffinus yelkouan*) fil-gzejjer Maltin, billi naqqas it-theddid serju li jaffettwa l-ispeċi. Il-miżuri meħuda kienu ta' benefiċċju wkoll għal għasafar tal-baħar oħrajn. Dan kien l-ewwel proġett f'Malta, u wieħed mill-ewwel fl-Ewropa, biex jitnaqqas it-tniġġis tad-dawl bħala metodu ta' konservazzjoni tal-għasafar tal-baħar.

Il-proġett wettaq kampanja ta' ġestjoni tal-predaturi lokalizzati b'suċċess, fi tmien siti fejn ġiet ivverifikata l-preżenza tal-firien, inklużi ħames siti ta' Natura 2000. Dawn iż-żoni jammontaw għal aktar minn nofs il-popolazzjoni nazzjonali tal-garnija. Gie osservat suċċess annwali varjabbli fit-tniġġis tal-għasafar, għalkemm lahaq perċentwal sodisfaċenti għall-ispeċi (≥ 75 %). Il-kontroll tal-firien wassal għal żieda fis-suċċess riproduttiv tal-garnija fi tlieta mill-kolonji mmonitorjati, b'żieda perċentwali stmata għal dawn il-kolonji mill-2016 sal-2020 minn 4.65 % għal 7.06 %. Il-gżira żgħira ta' Filfla baqgħet ħielsa mill-firien, kif muri mill-monitoraġġ tal-bijosigurtà mwettaq. Għalhekk, 50 % tal-popolazzjoni Mediterranja tal-istorm-petrel (*Hydrobates pelagicus*) kienet issalvagwardjata wkoll mill-predazzjoni.

It-tim tal-proġett wettaq ħidma pijuniera fuq l-effetti tat-tniġġis tad-dawl fuq l-għasafar tal-baħar tat-tgħammir. B'riżultat ta' dan, ġew prodotti linji gwida u rakkomandazzjonijiet għal bidliet fil-politika u fil-legiżlazzjoni dwar it-tniġġis tad-dawl kostali. Dawn żiedu is-sensibilizzazzjoni dwar it-tniġġis tad-dawl kostali f'Malta. It-tniġġis tad-dawl immitigat tal-Vapuri ta' Ċirkewwa gie mnaqqas bit-tibdil ta' 34 bozza, li rriżulta fi tnaqqis ta' 50 % fit-tniġġis tad-dawl. Dan it-tnaqqis fit-tniġġis tad-dawl tejjeb il-kwalità tal-ħabitats f'għaxar siti għall-kolonji tat-tniġġis tal-garnija. Il-ħidma tal-proġett dwar it-tniġġis tad-dawl wasslet ukoll għal kost imnaqqas tal-uzu tal-enerġija, billi naqqset id-dawl mhux meħtieġ u żiedet l-effiċjenza fid-dawl, f'żoni ta' mitigazzjoni tat-tniġġis tad-dawl.

Eżiti oħrajn kienu żewġ Avviżi lill-Baħħara, bl-għan li jnaqqsu d-disturbi tat-traffiku tad-dgħajjes lejn il-kolonji tal-garnija, u Kodiċi ta' Kondotta bl-għan li jnaqqsu d-disturbi mid-dgħajjes, li gie ffirmat minn tliet operaturi. Il-ħidma tat-tim tal-proġett wasslet għall-ħatra ta' sit għdid ta' Natura 2000, ŻPS Wied il-Għasri (MT00000037), wara s-sottomissjoni tad-data miġbura mill-proġett. Żewġ siti oħra qed jiġu evalwati għall-ħatra ta' ŻPS. Minbarra l-garnija, l-analiżi tal-livell tal-ekosistema tal-proġett kienet tinvolvi wkoll il-gbir ta' data dwar l-istorm-petrel, il-garnija ta' Scopoli (*Calonectris diomedea*) u l-gawwija prima (*Larus michahellis*).

B'kollox, l-azzjonijiet tal-proġett affettwaw 11-il sit ta' Natura 2000 tul il-kosta Maltija. Il-miżuri ta' konservazzjoni ta' implimentazzjoni ġew inklużi fil-pjanijiet ta' ġestjoni ta' dawn is-siti. Il-proġett ippemmetta lil BirdLife Malta tlesti l-ewwel studju fuq skala fina ta' kull kolonja magħrufa tat-tgħammir tal-garnija f'Malta, u ppermettietliha tipprovi informazzjoni utli għal azzjonijiet ta' konservazzjoni u ġestjoni fit-tul. Barra minn hekk, l-attivitajiet ta' monitoraġġ urew ukoll sensibilizzazzjoni tal-pubbliku dejjem akbar dwar l-għasafar tal-baħar u t-theddid li jiffaċċjaw.

Għal aktar informazzjoni:

<http://birdlifemalta.org/arcipelagugarnija/>

Governanza u Informazzjoni Ambjentali ta' LIFE

Dan il-qasam ta' prijorità ta' LIFE għandu l-għan li jqajjem kuxjenza dwar kwistjonijiet ambjentali, ikun ta' appoġġ għal komunikazzjoni, l-immaniġġjar u t-tixrid ta' informazzjoni ambjentali u jippromwovi governanza ambjentali aħjar billi jittwessa l-involvement tal-partijiet interessati.

Sal-lum, dan is-settur (li qabel kien il-komponent ta' Komunikazzjoni u Informazzjoni ta' LIFE+) ikkofinanzja tliet proġetti f'Malta. Dan jirrappreżenta investiment totali ta' €2 miljuni, li €1 miljun minnhom kienu ġejjin mill-UE. Dawn il-proġetti twettqu minn żewġ NGOs (BirdLife Malta u l-Malta Business Bureau) u awtorità nazzjonali waħda, il-Ministeru għall-Iżvilupp Sostenibbli, l-Ambjent u t-Tibdil fil-Klima. It-tul tal-proġetti kienu ta' madwar 30 xahar.

It-tliet proġetti kollha huma magħluqa. L-objettiv ewlieni tal-proġett STOP-TRAPPING-MALTA kien li jqajjem sensibilizzazzjoni fost in-nassaba tal-għasafar u l-pubbliku ġenerali dwar it-tmim tal-perjodu ta' tranżizzjoni għall-attivitajiet tal-insib u dwar il-ħsara li jikkawża l-insib lill-popolazzjoni tal-għasafar selvaġġi. Permezz ta' serje ta' kampanji ta' informazzjoni u awditi, il-proġett Investing in Water (Investment fl-Ilma) wera li l-partijiet ikkonċernati fil-mira jistgħu jagħtu kontribut għat-tnaqqis tal-konsum tal-ilma (u tal-enerġija) f'Malta. Il-proġett "InfoNitrati" (InfoNitrates) tejjeb l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għan-Nitrati (national Nitrates Action Plan), billi pprova lill-bdiewa u lill-persuni li jrabbru l-bhejjem bl-informazzjoni u t-taħriġ meħtieġa biex ikunu konformi miegħu u permezz tat-twaqqif ta' Unità ta' Azzjoni dwar in-Nitrati. Ir-riżultati ta' dan il-proġett huma deskritti fid-dettall fil-kaxxa ta' hawn taħt.

Kampanja ta' informazzjoni u komunikazzjoni għall-użu u l-ġestjoni xierqa tan-nitrati fl-agrikoltura u fit-trobbija tal-bhejjem (InfoNitrati) LIFE10 INF/MT/000092

Il-proġett wettaq kampanji estensivi ta' informazzjoni u taħriġ, li ffokaw fuq l-obbligi tal-partijiet ikkonċernati skont il-Pjan ta' Azzjoni dwar in-Nitrati (NAP) u li qajmu sensibilizzazzjoni dwar l-effetti dannużi fuq is-saħħa tan-nitrati

fl-ilma tax-xorb.

Ħafna mill-bdiewa u mill-persuni li jrabbru l-bhejjem intlaħqu permezz ta' sessjonijiet ta' taħriġ fl-irziezet tagħhom jew permezz ta' 29 laqgħa pubblika fuq żewġ gżejjer Maltin. B'mod partikolari, il-bdiewa ngħataw istruzzjonijiet dwar l-użu ta' pjan ta' fertilizzant prodott mill-beneficjarju tal-proġett, permezz ta' attivitajiet ta' taħriġ fuq bażi individwali fl-irziezet. Din l-għodda, ibbażata fuq l-analiżi tal-fertilità tal-ħamrija fl-għelieqi, tagħti istruzzjonijiet dwar il-fertilizzanti għal daww l-għelieqi speċifiċi għall-uċuħ partikolari. Il-pjan dwar il-fertilizzant naqqas il-Bilanċ Gross tan-Nitroġenu fl-irziezet fejn gie implimentat, dan ippermetta lill-bdiewa jilħqu l-obbligi tagħhom taħt in-NAP u jżidu wkoll l-effiċjenza tal-prattiki ta' fertilizzazzjoni tagħhom. Permezz tat-tnaqqis fuq skala nazzjonali fil-livelli tal-Bilanċ Gross tan-Nitroġenu globali fl-irziezet, il-proġett għen għall-prevenzjoni tad-degradazzjoni tal-kwalità tal-ilma fl-akwiferi taħt l-art, bil-benefiċċji tas-saħħa għall-popolazzjoni Maltija. Dawk il-persuni li jrabbru l-bhejjem saru konxji tal-obbligi tagħhom relatati mal-ħażna xierqa u t-trasport tad-demel, u tgħallmu kif isibu soluzzjonijiet tekniċi magħmula apposta skont in-numru u t-tip tal-bhejjem (baqar tal-ħalib, baqar, nagħaj jew mogħoż). Il-proġett operatur, madwar 2,032 operatur, madwar 73% minn daww disponibbli. Fil-każ ta' daww il-persuni mhux imħarrġa, irrifjutaw l-intervent tal-proġett minħabba l-involvement tagħhom ma' attivitajiet simili, pereżempju, ma' daww immexxija mid-Direttorat tal-Agrikoltura u s-Servizz Veterinarju tal-Ministeru għall-Iżvilupp Sostenibbli, l-Ambjent u t-Tibdil fil-Klima.

Kampanji ta' informazzjoni dwar l-obbligi tal-partijiet interessati skont id-Direttiva dwar in-Nitrati u t-tqajim tal-kuxjenza dwar l-effetti dannużi fuq is-saħħa minħabba l-applikazzjoni eċċessiva tan-nitroġenu twettqu bl-appoġġ tal-assocjazzjonijiet tal-bdiewa u ta' daww il-persuni li jrabbru u tal-kunsilli lokali. Total ta' 910 bdiewa ppartecipaw f'laqgħat fir-raħal u madwar 300 ruħ żaru l-istand tal-InfoNitrati matul il-fiera nazzjonali ta' jumejn fl-MCAST Agribusiness (l-istitutazzjoni ta' edukazzjoni prinċipali dwar l-agrikoltura f'Malta). Aktar minn 1,600 fulġet ta' tagħrif ġew provduti bl-għajnuna tal-kunsilli lokali u 20,000 kopja ta' DVD awdjo-viżiv ta' 20 minuta tqassmu lill-bdiewa u lil daww li jrabbru l-bhejjem, li kienu jinkludu messaġġi ewlenin dwar it-tniġġis min-nitrati u kif seta' jiġi evitat.

L-informazzjoni kienet disponibbli wkoll direttament mill-uffiċċju tal-proġett u permezz ta' servizz tat-telefown mingħajr ħlas stabbilit mill-proġett. Ħaddiema imħarrġa fi ħdan il-qafas tal-proġett irrispondew 622 telefonata għal din il-linja, prinċipalment li jitttrattaw kwistjonijiet tekniċi bħal rekwiżiti għal ħażna tad-demel u tal-fertilizzant speċifikati min-NAP.

Il-proġett iffaċilita l-konformità mar-regolamenti dwar in-nitrati. Il-benefiċċji ambjentali tiegħu rriżultaw mit-tixrid ta' informazzjoni lill-partijiet interessati rurali ewlenin, imma wkoll billi holoq djalogi u pprova suġġerimenti u oppinjjonijiet lill-awtoritajiet rigward id-dispożizzjonijiet li hteġġu jiġu indirizzati sabiex tiġi żgurata konformità aħjar mad-Direttiva dwar in-Nitrati. Finalment, il-proġett ipprova wkoll għarfien dwar il-fatturi ewlenin għall-monitoraġġ tad-dispożizzjonijiet relatati mad-Direttiva dwar in-Nitrati.

Għal aktar informazzjoni:

<http://agriculture.gov.mt/en/agric/Pages/Info%20Nitrates/dproject.aspx>

Proġetti Integrati ta' LIFE għall-Ambjent u l-Klima

Dan il-qasam ta' prijorità ta' LIFE għandu l-għan li jimplimenta pjanijiet ambjentali jew klimatiċi meħtieġa minn leġiżlazzjoni speċifika tal-UE dwar l-ambjent jew dwar il-klima fuq skala territorjali kbira (reġjonali, multireġjonali, nazzjonali, transnazzjonali), primarjament fl-oqsma tan-natura, tal-ilma, tal-iskart, tal-arja u tat-taffija tat-tibdil fil-klima u l-adattament għaliha. Proġetti Integrati jiżguraw l-involvement ta' partijiet interessati u jippromwovu l-koordinazzjoni ma' u l-mobilizzazzjoni ta' tal-anqas sors ta' finanzjament tal-UE, nazzjonali jew privat rilevanti ieħor.

S'issa, gie kofinanzjat Proġett Integrat (PI) ta' LIFE wieħed f'Malta. Dan jirrappreżenta baġit totali ta' EUR 17-il miljun, li minnhom l-UE se tikkontribwixxi EUR 10 miljuni. L-għan ewlieni tal-proġett RBMP Malta huwa li jappoġġja l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Ġestjoni Idrografiku ta' Malta permezz tal-istabbiliment ta' qafas integrat għall-ġestjoni ottimizata tar-riżorsi kollha tal-ilma fil-gżejjer Maltin. Il-proġett huwa kkoordinat mill-Aġenzija Maltija għall-Energija u l-Ilma.

L-ottimizzazzjoni tal-implimentazzjoni tat-tieni RBMP fid-Distrett tal-Baċin tax-Xmara Malti (RBMP Malta) LIFE16 IPE/MT/000008

Sabiex jilhaq l-oġġettivi tiegħu, il-proġett se jfittex li jindirizza l-isfidi orizzontali ewlenin identifikati matul analizi tad-distakk imwettqa bħala parti mill-proċess ta' żvilupp għat-tieni Pjan ta' Ġestjoni tal-Baċin tax-Xmara (RBMP) Malti. L-isfidi se jiġu indirizzati permezz tal-implimentazzjoni ta' azzjonijiet tal-aħjar prattiki, dimostrazzjoni, studju pilota, u bini ta' kapacità.

L-isfidi orizzontali ewlenin huma biex:

- Tizdied is-sensibilizzazzjoni tal-ħtieġa għall-konservazzjoni u l-protezzjoni tar-riżorsi tal-ilma u l-ekosistemi terrestri, akkwatiċi u marittimi dipendenti;
- Tiġi ffaċilitata l-applikazzjoni tal-miżuri, permezz ta' azzjonijiet ta' dimostrazzjoni u kazijiet tal-aħjar prattiki barra minn inċentivi fiskali, sabiex tinbena l-kunfidenza tal-partijiet interessati u l-utenti tal-ilma fis-soluzzjonijiet proposti;
- Jittejjeb l-approċċ istituzzjonali sabiex titkejjel l-implimentazzjoni, u jinkiseb livell għoli ta' djalogu istituzzjonali u tal-partijiet interessati; u
- Titnaqqas l-inċertezza fil-valutazzjonijiet tal-istatus tal-korpi tal-ilma permezz ta' titjib fl-għarfien tal-proċessi relatati mal-ilma, l-ekosistemi u s-servizzi tal-ekosistemi, kif ukoll dwar l-interazzjonijiet ma' attività antropoġenika, bil-għan li jiġu infurmati sistemi tal-ġestjoni xierqa bbażati fuq l-ekosistema u tizdied il-fiduċja tal-partijiet interessati fil-valutazzjonijiet tal-istatus.

Il-proġett huwa mistenni li jikseb l-oġġettivi li ġejjin:

- Tnaqqis fid-domanda domestika għall-ilma b'madwar 5 %, u b'hekk jiġi ġġenerat iffrankar annwali ta' madwar 850 000m³ fil-provvista municijali tal-ilma;
- Żieda netta fir-risanament medju annwali ta' madwar 1.2 miljun m³, minn sorsi tal-ilma alternattivi bħall-ilma tax-xeba' tal-ilma tax-xita u effluwenti ttrattati nodfa ħafna;
- Żieda fil-kapacità tal-impjanti tat-trattament tal-ilma mormi biex jipproduċu ilma nadif ħafna u zieda fl-użu ta' dan l-ilma mormi ttrattat (minflok l-ilma ta' taħt l-art);
- Tnaqqis fir-riskju ta' għargħar u titjib fl-istatus tas-sukkursu;
- Żieda fis-sensibilizzazzjoni dwar l-isfidi li jiffaċċja s-settur tal-ilma; u
- Ġestjoni ottimizata tal-ekosistemi kostali.

Għal aktar informazzjoni:

<https://www.facebook.com/RBMLIFEMT/>

Sir af aktar dwar LIFE u l-proġetti ta' LIFE

Is-sit web ta' LIFE

Is-sit web ta' LIFE jipprovdi ħafna informazzjoni dwar il-programm LIFE:

https://cinea.ec.europa.eu/life_en

Baži tad-data tal-proġetti ta' LIFE

Għal aktar informazzjoni dwar il-proġetti ta' LIFE f'Malta jew il-proġetti ta' LIFE b'mod ġenerali, jekk jogħġbok ikkonsulta l-baži tad-data tal-proġetti ta' LIFE online: <https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search>

Il-baži tad-data li hija faċli biex tużaha hija s-sors awtoritattiv tal-informazzjoni fuq kull proġett LIFE, kemm jekk lest kif ukoll jekk ikun għadu għaddej. Il-baži tad-data tipprovdi wkoll informazzjoni dwar il-benefiċjarji, id-dettalji ta' kuntatt tagħhom, u l-websajts tal-proġetti.

Midja soċjali

twitter.com/LIFE_Program

<http://www.facebook.com/LIFE.program>

Kuntatt

Il-Punt ta' Kuntatt Nazzjonali għal Malta

Il-Ministeru għall-Ambjent, it-Tibdil fil-Klima u l-Ippjanar

Isem: Sa Evelina Maria COLACINO

Indirizz: 6, Triq Ħal Qormi
MT - Santa Venera
MALTA

Tel: +356 2292 6200

Posta elettronika: evelina-maria.colacino.1@gov.mt
life.mecp@gov.mt

Sit web: [il-Ministeru għall-Ambjent](http://il-ministeru.għall-ambjent)

It-Tim ta' Monitoraġġ għal Malta

NEEMO EEIG – TIMESIS

Indirizz: Via Niccolini 7
I-56017 San Giuliano Terme

Tel: +39 050 818800

Fax: +39 050 818801

Posta elettronika: timesis@neemo.eu

Proġetti ta' LIFE Ambjent u Effiċjenza fir-Rizorsi li għadhom kemm inghalqu u li għadhom għaddejnin				
Titlu tal-Proġett	Numru tal-Proġett	Sit web	Ikkikkja fuq l-ikona biex taqra s-sommarju tal-proġett	Tul ta' żmien tal-proġett
Il-bini ta' żewġ soqfa ekoloġiċi ta' dimostrazzjoni biex jintwera l-potenzjal li jintlaħqu l-miri ambjentali u tal-enerġija (LifeMedGreenRoof)	LIFE12 ENV/MT/000732	https://www.um.edu.mt/ben/faculty/the_lifemedgreenroof_project		07/2013 -> 07/2017

Proġetti ta' LIFE Natura u Bijodiversità li għadhom kemm inghalqu u li għadhom għaddejnin				
Titlu tal-Proġett	Numru tal-Proġett	Sit web	Ikkikkja fuq l-ikona biex taqra s-sommarju tal-proġett	Tul ta' żmien tal-proġett
Il-ħolqien ta' inventarju tal-IBAs Marini għal Puffinus yelkouan, Calonectris diomedea u Hydrobates pelagicus f'Malta (MALTA SEABIRD PROJECT)	LIFE10 NAT/MT/000090	http://www.birdlifemalta.org		09/2011 -> 06/2016
Stejtus ta' Konservazzjoni u Siti ta' Interess Komunitarju potenzjali għal Tursiops truncatus u Caretta caretta f'Malta (Project MIGRATE)	LIFE11 NAT/MT/000070	http://lifeprojectmigrate.com/		10/2012 -> 04/2016
Mizuri għall-istabbilizzazzjoni tal-ħamrija sabiex jiġu protetti ħabitats elenkat i fl-Anness I fis-sit Natura 2000 tal-Buskett-Girgenti (LIFE SAVING BUSKETT)	LIFE12 NAT/MT/000182	http://msdec.gov.mt/en/Pages/Life%20Saving%20Buskett/Home.aspx		07/2013 -> 05/2018
Riċerka dwar il-ħabitats ta' Qiegħ il-Baħar ta' LIFE+ għall-klassifikazzjoni ta' siti marittimi Natura 2000 (LIFE BaħAR for N2K)	LIFE12 NAT/MT/000845	http://lifebahar.org.mt/		10/2013 -> 06/2017
LIFE Arcipelagu Garnija – Niżguraw il-gżejjer Maltin għall-Yelkouan Shearwater Puffinus yelkouan (LIFE Arcipelagu Garnija)	LIFE14 NAT/MT/000991	http://birdlifemalta.org/arcipelagu_arnija/		09/2015 -> 08/2020
It-titjib tal-istat ta' konservazzjoni tal-garnija tal-Baleariku u tal-garnija endemiċi billi jiġu zgurati art u baħar sikuri (LIFE PanPuffinus!)	LIFE19 NAT/MT/000982	Mhux Applikabbli		09/2020 -> 08/2025

Proġetti Integrati ta' LIFE li għadhom għaddejnin				
Titlu tal-Proġett	Numru tal-Proġett	Sit web	Ikkikkja fuq l-ikona biex taqra s-sommarju tal-proġett	Tul ta' żmien tal-proġett
L-ottimizzazzjoni tal-implimentazzjoni tat-tieni RBMP fid-Distrett tal-Baċin tax-Xmara Malti (RBMP Malta)	LIFE16 IPE/MT/000008	https://www.rbmplife.org.mt/		01/2018 -> 12/2025